

УДК 72.012.183

Ломига М. Г.

*магістр з дизайну інтер'єру**mlomiga@gmail.com*

Хавхун Г. М.

*канд.арх., доцент кафедри теорії архітектури Київського національного університету будівництва і архітектури**gn@online.ua**orcid.org/0000-0001-9586-8395*

КАМІН В ІНТЕР'ЄРІ

Анотація: виявлені основні схеми розташування каміна в інтер'єрі; переваги різних конструктивних рішень; фактори, які впливають на вибір конструктивного рішення і прийому розміщення; стильові особливості; засоби підсилення композиційної виразності каміна в дизайні інтер'єру.

Ключові слова: камін, інтер'єр, схеми розташування, дизайн, стильове рішення, композиція.

Перші каміни з'явилися в римсько-античний період. Для обігріву декількох приміщень одночасно в Стародавньому Римі були розроблені опалювальні канали через які подавали гаряче повітря. У феодальних замках середньовіччя для камінів створюються цілі приміщення — камінні зали. Історія каміна в Російській імперії, у складі якої на той час була і більша частина території України, налічує лише кілька століть. За наказом Петра, який намагався у всьому наслідувати Європу, у кожного дворянина в будинку повинен був бути камін, який вважався предметом розкоші і підкреслював соціальний статус. На території України такі каміни збереглися в палаці Щербатової в місті Немирів Вінницької області, маєтку Ганських в селі Верхівня, Житомирської області та ін. Після революції 1917 року в СРСР каміни стали зникати з побуту і пічної літератури, як буржуазний пережиток.

Історичний аналіз еволюції камінів свідчить про те, що вони завжди відображали зміни стилів в архітектурі. Сьогодні можна спостерігати велике розмаїття конструктивних рішень, матеріалів, декоративного оздоблення камінів, які застосовуються в інтер'єрах котеджів, апартаментів, кафе, закладів відпочинку тощо. Крім традиційного дров'яного палива, як джерело вогню застосовується вугілля, газ, електрика, біопаливо.

Організація інтер'єру з каміном залежить від його просторово-конструктивного вирішення та джерела вогню, яке використовується, архітектурно-планувального рішення будинку. Камін в сучасному інтер'єрі є не

тільки засобом обігріву і створення психологічного комфорту, але й активним композиційним елементом.

Стильові та конструктивні особливості камінів розглядаються в роботах: Сукманова О.О., Міранди Іннес, Лихолат К.В., Роденко А.І., Щербань А.Л., А. Риженко, С.Мастерова та ін. [1].

За результатами аналізу стану вивчення теми дослідження виявлено, що переважна більшість робіт і публікацій з цього напрямку присвячена мистецтвознавчим аспектам історичних стилів та оздоблення камінів, опису конкретних об'єктів за результатами реконструкції, конструктивним і функціональним особливостям камінів.

Метою дослідження є виявлення основних схем розташування каміна в інтер'єрі; переваги різних конструктивних рішень; засоби підсилення композиційної виразності з метою розширення можливостей застосування камінів в інтер'єрах житлових будинків та підвищення комфортності середовища життєдіяльності.

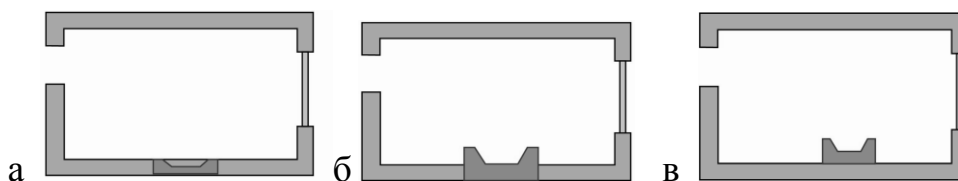
Місце розташування каміна в об'ємі житлового будинку, зазвичай, визначається на стадії архітектурного проекту і обумовлюється наступними чинниками: концепцією проекту, функціонально-планувальною схемою будинку, укладом життя родини, яка буде проживати в будинку. Найчастіше камін розташовують у вітальні, рідше у спальні чи бібліотеці. Це обумовлено, перш за все, тим, що основною функцією каміну, на сьогодні, є організація зони відпочинку, яка, зазвичай, передбачається в об'ємі вітальні.

Можна виділити наступні основні схеми розташування каміна:

1. *Фронтальне розташування біля стіни (пристінний камін):*

а - повністю в стіні; б - частково в стіні з виступаючою частиною;

в – біля стіни

Пристінні каміни найчастіше зустрічаються в інтер'єрах, тому що в порівнянні з іншими займають найменшу площу кімнати. Але планувати установку варіантів «а» і «б» слід ще на стадії будівництва будинку. Таке розташування може бути біля внутрішньої або біля зовнішньої стіни.

В залежності від загального композиційного вирішення інтер'єру фронтальне розміщення може бути центрично-фронтальним, коли камін розміщений в осьовому центрі стіни, або асиметрично-фронтальним. У першому випадку композиція всього предметного наповнення приміщення теж

підпорядковується центричній схемі з віссю симетрії, яка проходить через середину каміна. Стіна, в яку вбудований камін (схема «а»), зазвичай, повністю оздоблюється одним матеріалом (штукатурка, плитка, дерево тощо) і сприймається однією площиною, а портал каміна є лише акцентом на її тлі.

Якщо камінну конструкцію складно розмістити в межах товщини стіни, доводиться споруджувати короб, який частково виконує функцію теплорозподільної конструкції для опалення приміщення (варіант «1б»). Виступаюча частина, зазвичай, оздоблюється іншими матеріалами іншої фактури і кольору і створює певний композиційний ритм з іншими елементами інтер'єру (рис.1а).

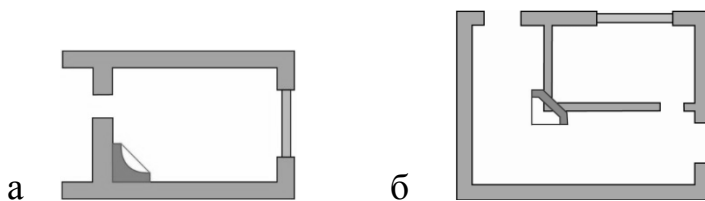

Рис.1 Камін в інтер'єрі

У варіанті «1в» конструктивне рішення, здебільшого, передбачає нахилений димар. Такий димар сам по собі є об'єктом дизайну і може бути, як класичної форми, так і будь-якої іншої конфігурації (рис.1б). Повністю виступаючий камін, зазвичай, є композиційною домінантою інтер'єру. Засобами виразності тут служать: фактура оздоблення, форма димаря, твори мистецтва над камінною полицею тощо.

1. Розташування в куті приміщення (кутовий камін):

а – у внутрішньому куті; б – у зовнішньому куті

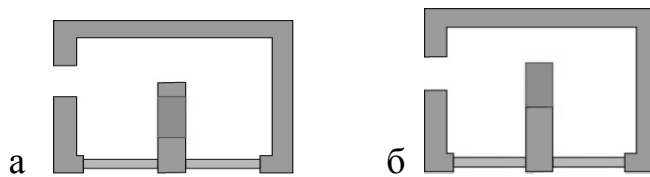

Кутові каміни в європейській традиції здавна служили для опалення одночасно декількох кімнат. Оптимальний також кутовий камін в інтер'єрі

невеликої кімнати: він не тільки економить корисну площу, але і згладжує жорсткість кутів. Розташування каміна у зовнішньому куті застосовується для великих за площею приміщень, в які виступаючим кутом виходить інше приміщення. Такий камін оформлює виступаючий кут, сприймається з різних сторін і, здебільшого, виконує композиційно-декоративну функцію в зоні транзиту.

2. *Розташування у внутрішній стіні-перегородці:*

а – двосторонній наскрізний; б – тристоронній

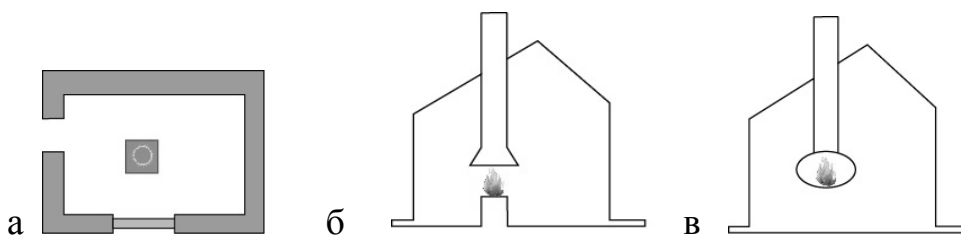

Останнім часом, у зв'язку з поширеним студійним плануванням, часто застосовується двосторонній камін. Такий камін може ділити простір на дві самостійні зони. Зазвичай, він розділяє зону їдальні і відпочинку - перебуваючи в будь-якій з них, можна насолоджуватися видом живого вогню. При розташуванні каміну в торці внутрішньої стіни-перегородки – він стає тристороннім. Такі каміни можуть виконуватись на висоту одного поверху або двох – зазвичай, композиційно вони є домінантою інтер'єру.

Як варіант, двосторонній камін можна розташувати в міжкімнатній стіні і тоді в будинку з'являться відразу дві камінні зали, пов'язані одним димоходом.

3. *Острівне розташування:*

а – схема плану; б – схема розрізу в - підвісний камін (схема розрізу)

Острівний камін відкритий з усіх боків, тому предметом дизайну є всі елементи цієї інженерної конструкції - і портал, і вбудований в стелю димохід. Такий камін може повністю спиратись на фундамент – каркасний варіант, або виконуватись з двох частин – нижня (топка) спирається на фундамент, а верхня (труба) підвішена. Ще одним варіантом є повністю підвішена конструкція. В даному випадку димар або димозбірник кріпиться до стелі або до міжповерхового перекриття.

За результатами проведеного дослідження зроблений висновок про те, що камін є одночасно: архітектурно-будівельним елементом зі складною конструктивною структурою; джерелом опалення зі специфічною технологією; композиційною складовою дизайну інтер'єру. При цьому слід зазначити, що всі ці складові взаємопов'язані – конструктивне рішення каміну впливає на його теплофізичні якості, обидві складові задають певні вимоги щодо розміщення і дизайн-форми, що, в свою чергу впливає на загальне композиційне рішення інтер'єру.

Вибір конструктивного рішення каміну залежить від низки факторів:

- місцезнаходження приміщення, в якому передбачається камін (багатоповерховий будинок чи котедж);
- загальна концепція архітектурно-планувальної організації квартири;
- товщина стін;
- функція, яка задається (декоративна, композиційна, організація зони відпочинку, засіб опалення);
- загальне стильове рішення інтер'єру

Як композиційний елемент загального дизайну інтер'єру камін, зазвичай, виконує роль акценту чи домінанти інтер'єру. Засобами підсилення виразності і акцентування уваги є:

- розміщення каміна в центрі приміщення чи на осі симетрії стіни;
- фактура і колір облицювання, контрастні до тла стіни;
- форма димаря (для виступаючих з площини стіни камінів);
- дизайн каміна (для острівних камінів);
- дизайн порталу (для пристінних і кутових камінів);
- розміщення творів мистецтва, виробів декоративно-прикладного мистецтва, дзеркал тощо.

Для приміщень невеликої площі доцільно застосовувати невеликі підвісні, кутові або пристінні (в об'ємі стіни) каміни і використовувати для оздоблення нюансне поєднання матеріалів.

На сьогодні в інтер'єрах застосовуються каміни стилізовані під будь-які історичні стилі. Зазвичай, це втілюється застосуванням декору і оздоблення порталу. Дизайн, матеріали оздоблення і стильове рішення каміну мають відповідати стильовому рішенню приміщення.

В «мінімалістичному» інтер'єрі органічно виглядають каміни в об'ємі стіни, які композиційно врівноважують предметне середовище приміщення і акцентують увагу тільки полум'ям вогню. Засобом композиційної виразності таких камінів може бути лаконічність і графічність порталів. Для інтер'єру в стилі «хай-тек» доцільно застосовувати підвісні каміни із застосуванням скла і металу. В приміщеннях «кантрі» - кутові і пристінні каміни-печі з

опорядженням побіленою штукатуркою. Для стилю «рустик» камін облицьовують натуральним необробленим каменем. В «ар-деко» і «класику» гармонійно впишеться мармур. Для «альпійського» стилю органічним буде застосування острівного каміну з оздобленням каменем і деревом.

На основі вище наведеного можна зробити загальний висновок про те, що застосування каміну в дизайн-проекуванні інтер'єру вимагає детального вивчення конструктивної і технологічної складових каміну, стильових особливостей, засобів композиційної гармонії і виразності. На основі комплексного аналізу і врахування всі цих вимог і рекомендацій розробляється дизайн-проект, в якому камін відповідає вимогам конструктивної логіки, енергоефективності і композиційної цілісності інтер'єру.

Література

1. Сукманов О.О. Дизайн декоративних елементів порталів камінів: автореф. дис. к.т.н.:17.00.06/ Москва, 2013.-16с.

Аннотация

Ломыга М.Г. магистр дизайна интерьера;

Хавхун Г.Н. канд.арх., доцент кафедры теории архитектуры Киевского национального университета строительства и архитектуры.

Камин в интерьере.

Выявлены основные схемы расположения камина в интерьере; преимущества различных конструктивных решений; факторы, влияющие на выбор конструктивного решения и приема размещения; стилиевые особенности; средства усиления композиционной выразительности камина в дизайне интерьера.

Ключевые слова: камин, интерьер, схемы расположения, дизайн, стилиевое решение, композиция

Annotation

Lomyha M.G. Master's Degree in Interior Design;

Khavkhun H.N. PhD arch., associate professor, Department of Theory of Architecture, KNUCA.

Fireplace in the interior.

It was found the main schemes of the location of the fireplace in the interior; advantages of various constructive decisions; factors that influence the choice of constructive solution and reception of placement; stylistic features; means of strengthening the compositional expression of the fireplace in the interior design.

Key words: fireplace, interior, layouts, design, stylistic solution, composition.